

TILSKIPUN RÁÐSINS 95/19/EB

frá 19. júní 1995

um úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki og innheimtu mannvirkjagjalds(*)**RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HEFUR,**

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 75. gr., með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar (1),

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndarinnar (2),

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 189. gr. c í sáttmálanum (3),

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

Mikilvægur þáttur í starfsemi innri markaðarins er aukin samþætting í flutningastarfsemi innan bandalagsins og járnbrautir eru mikilvægur liður í flutningastarfsemi bandalagsins.

Meginreglan um frjálsa þjónustustarfsemi ætti að gilda um starfsemi járnbrauta, að teknu tilliti til séreinkenna þessarar starfsemi.

Í tilskipun ráðsins 91/440/EBE frá 29. júlí 1991 um þróun járnbrauta innan bandalagsins(4) er járnbrautarfyrirtækjum og samtökum járnbrautarfyrirtækja milli landa tryggður ákveðinn réttur til aðgangs að alþjóðlegum járnbrautarflutningum.

Mikilvægt er að tryggja að járnbrautarfyrirtæki og millilanda-samtök þeirra fái notið til fulls ávinningsins sem hinn nýi aðgangsréttur hefur í för með sér þegar þau veita þá þjónustu sem um getur í 10. gr. tilskipunar 91/440/EB. Því ber að setja á laggirnar kerfi til úthlutunar aðstöðu við járnbrautarmannvirki og innheimtu mannvirkjagjalds á jafnræðisgrundvelli og sem er samræmt hvarvetna innan bandalagsins.

(*) Þessi EB-gerð, sem birtist í Stjtið. EB nr. L 143, 27. 6. 1995, bls. 75, var nefnd í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 70/95 frá 15. desember 1995 um breytingu á XIII. viðauka (Flutningastarfsemi) við EES-samninginn, sjá þessa útgáfu af EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalagsins.

(1) Stjtið. EB nr. C 24, 28. 1. 1994, bls. 2 og Stjtið. EB nr. C 225, 13. 8. 1994, bls. 11.

(2) Álit var skilað 14. september 1994 (Stjtið. EB nr. C 393, 31. 12. 1994, bls. 56).

(3) Álit Evrópuþingsins frá 3. maí 1994 (Stjtið. EB nr. C 205, 25. 7. 1994, bls. 38), sameiginleg afstaða ráðsins frá 21. nóvember 1994 (Stjtið. EB nr. C 354 frá 13. 12. 1994, bls. 19) og ákvörðun Evrópuþingsins frá 14. mars 1995 (Stjtið. EB nr. 89, 10. 4. 1995, bls. 31).

(4) Stjtið. EB nr. L 237, 24. 8. 1991, bls. 25.

Rétt er að viðhalda gildissviði tilskipunar 91/440/EBE, þar með talið undanþágunum sem mælt er fyrir um í henni fyrir þjónustu í borgum, útborgum eða héraði jafnframt því sem kveða ber á um að flutningastarfsemi í formi ferða fram og til baka í gegnum Ermarsundsgöngin sé einnig undanþegin frá gildissviði þeirrar tilskipunar.

Með hliðsjón af dreifræðisreglunni er viðeigandi að bandalagið mæli fyrir um almennar meginreglur um slíkt kerfi en aðildarríkjum sé falið að setja nákvæmar reglur sem lúta að framkvæmdinni.

Aðildarríkin skulu sjá til þess að úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki sé sveigjanleg til að tryggja hagkvæma og góða nýtingu.

Þó er nauðsynlegt að veita tiltekin forgangsrétt vegna úthlutunar aðstöðu við járnbrautarmannvirki, einkum að því er varðar opinbera þjónustu og þjónustu sem veitt er í sérstökum járnbrautarmannvirkjum.

Einnig er nauðsynlegt að kveða á um að mögulegt sé að veita sérstök réttindi við úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki ef slík réttindi eru mikilvæg til að tryggja fullnægjandi flutningaþjónustu eða til að fjármagna gerð nýrra járnbrautarmannvirkja.

Fjárhagsleg staða mannvirkjastjórnar ætti að vera nægilega góð til að unnt sé að mæta nauðsynlegum útgjöldum vegna nýrra mannvirkja.

Enn fremur er nauðsynlegt að setja jafnræðisreglur varðandi innheimtu mannvirkjagjalds á sama markaði.

Ef nýta á aðstöðu við mannvirki með fullnægjandi hætti er nauðsynlegt að ákveða gjöld í samræmi við sameiginlegar almennar viðmiðanir.

Út frá almennum óskum um gagnsæi og jafnræði ber að samþykka sameiginlegar reglur um málsmeðferð við úthlutun aðstöðu við mannvirki og innheimtu mannvirkjagjalds.

Til að fá aðgang að tilteknum mannvirkjum skulu járnbrautarfyrirtæki, í þágu umferðaröryggis, vera handhafar öryggisskírteinis sem byggist á sameiginlegum almennum viðmiðunum og innanlandsákvæðum og er það gefið út af aðilanum sem mannvirkid heyrir undir. Þau skulu einnig gera nauðsynlega samninga við mannvirkjastjórn um tæknilega, stjórnunarlega og fjárhagslega þætti.

Nauðsynlegt er að tryggja að unnt sé að áfrýja til óháðs aðila ákvörðunum sem teknar eru af yfirvöldum og aðilum sem hafa umboð til að úthluta aðstöðu við mannvirki og innheimta mannvirkjagjald. Sá kostur að geta áfrýjað ákvörðunum er einkum nauðsynlegur til að leysa hagsmunadeilur sem kunna að rísa þegar mannvirkjastjórn rekur flutningaþjónustu og ber samtímis ábyrgð á að úthluta lestarleiðum og/eða innheimta mannvirkjagjald.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

I. ÞÁTTUR

Markmið og gildissvið

1. gr.

1. Markmiðið með þessari tilskipun er að skilgreina meginreglur og málsmeðferð sem beita á við úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki og innheimtu mannvirkjagjalds fyrir járnbrautarfyrirtæki sem hafa verið eða verða stofnuð í bandalaginu og millilandasamtök þeirra, þegar slík fyrirtæki eða samtök veita þá þjónustu sem um getur í 10. gr. tilskipunar 91/440/EBE, með þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í þeirri grein.

2. Ef starfsemi járnbrautarfyrirtækja takmarkast við þjónustu í borgum, útborgum eða héraði er hún undanskilin frá gildissviði þessarar tilskipunar.

Ef starfsemi járnbrautarfyrirtækja og samtaka milli landa takmarkast við flutning á ökutækjum fram og til baka í gegnum Ermarsundsgöngin er hún einnig undanskilin frá gildissviði þessarar tilskipunar.

3. Aðstaða við járnbrautarmannvirki skal veitt í formi lestarleiða í samræmi við lög bandalagsins og landslög.

2. gr.

Í þessari tilskipun er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „járnbrautarfyrirtæki“: einkarekið eða opinbert fyrirtæki sem hefur aðalstarfsemi sína á sviði járnbrautarflutninga á vörum og/eða farþegum og er skuldbundið til að leggja til dráttaraflíð;
- b) „samtök milli landa“: samtök að minnsta kosti tveggja járnbrautarfyrirtækja með staðfestu í mismunandi aðildarríkjum sem annast flutningaþjónustu milli aðildarríkja;

- c) „mannvirkjastjórn“: opinber stofnun eða fyrirtæki sem sér einkum um að koma upp og viðhalda járnbrautarmannvirkjum og annast einnig eftirlit og öryggiskerfi;
- d) „lestarleið“: mannvirkjaaðstaða sem þarf að vera fyrir hendi svo lest geti ferðast milli tveggja staða á tilteknum tíma;
- e) „úthlutun“: úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki af hálfu úthlutunaraðila;
- (f) „úthlutunaraðili“: yfirvald og/eða mannvirkjastjórn sem aðildarríkin tilnefna til að úthluta aðstöðu við mannvirki.

II. ÞÁTTUR

Úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki

3. gr.

Hverju aðildarríki ber að tilnefna úthlutunaraðila í samræmi við kröfur þessarar tilskipunar. Úthlutunaraðili, sem á að þekkja allar lestarleiðir sem völ er á, skal einkum tryggja að:

- aðstöðu við járnbrautarmannvirki sé úthlutað með sanngjörnum hætti og á jafnræðisgrundvelli og að,
- málsmeðferðin við úthlutun geri kleift að nýta mannvirkin með sem hagkvæmstum hætti samkvæmt 4. og 5. gr.

4. gr.

- 1. Aðildarríkin mega gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að eftirtalin járnbrautarþjónusta hafi forgang við úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki:
  - a) þjónusta sem veitt er í þágu almennings, svo sem skilgreint er í reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1191/69 frá 26. júní 1969 um aðgerðir aðildarríkjanna vegna skyldna sem felast í hugtakinu opinber þjónusta í flutningum á járnbrautum, vegum og skipgengum vatnaleiðum ⁽¹⁾;
  - b) þjónusta sem er að öllu leyti eða að hluta starfrækt við mannvirki sem eru byggð eða aðlöguð að sérhæfðri þjónustu (sérhæfðar háhraðalínur eða flutningalínur), með fyrirvara um 85., 86. og 90. gr. sáttmálans.

Þetta ákvæði gildir án mismununar um alla þjónustu sem fellur undir ákvæði 1. gr., enda sé hún sambærileg hvað eiginleika og framkvæmd varðar.

- 2. Með tilliti til þjónustunnar sem kveðið er á um í a-lið 1. mgr. mega aðildarríkin bæta mannvirkjastjórn upp allt fjárhagslegt tjón sem hún verður fyrir vegna þeirrar skyldu að úthluta tilteknum mannvirkjum í þágu opinberrar þjónustu.

⁽¹⁾ Stjótt. EB nr. L 156, 28. 6. 1969, bls. 1. Reglugerð eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EBE) nr. 1893/91 (Stjótt. EB nr. L 169, 29. 6. 1991, bls. 1).

5. gr.

Aðildarríkjnum er heimilt, enda felist ekki í því mismunum, að veita sérstök réttindi við úthlutun aðgangs að mannvirkjum til handa járnbrautarfyrirtækjum sem starfrækja tiltekna þjónustu, eða veita hana á tilteknum svæðum, ef slík réttindi eru nauðsynleg forsenda þess að unnt sé að tryggja fullnægjandi opinbera þjónustu eða greiðan aðgang að mannvirkjum eða til að greiða fyrir fjármögnun nýrra mannvirkja, samanber þó 85., 86. og 90. gr. sáttmálans.

III. ÞÁTTUR**Innheimta mannvirkjagjalds****6. gr.**

1. Reikningar mannvirkjastjórnar ættu við eðlileg viðskiptaskilyrði á hæfilega löngu tímabili að stemma annars vegar hvað varðar tekjur af mannvirkjagjöldum og framlag ríkisins og hins vegar hvað varðar útgjöld við mannvirki.
2. Mannvirkjastjórn má fjármagna endurbætur á mannvirkjum, þar með talið leggja fram eða endurnýja fjármagn og tryggja hagnað af fjárfestingum.

7. gr.

Ekki má mismuna aðilum við innheimtu gjalda fyrir þjónustu sem er sambærileg og innt af hendi á sama markaði.

Að höfðu samráði við mannvirkjastjórn skulu aðildarríkin setja reglur til að ákvarða mannvirkjagjald. Þessar reglur gera mannvirkjastjórn kleift að markaðssetja tiltæka aðstöðu við mannvirki með hagkvæmum hætti.

8. gr.

1. Gjöldin sem mannvirkjastjórn innheimtir skulu ákveðin í samræmi við eðli þjónustunnar, hve lengi hún varir, markaðsaðstæður og tegund og umfang slits á mannvirkjum.
2. Að því er varðar málsmedferð við greiðslu gjalda mega aðildarríkin kveða á um að unnt sé að gera allsherjarsamning við mannvirkjastjórn að því er varðar opinbera þjónustu í samræmi við reglugerð (EBE) nr. 1191/69.

9. gr.

1. Gjöldin skulu greidd til mannvirkjastjórnar eða -stjórna.
2. Aðildarríkin mega krefjast þess að mannvirkjastjórn leggi fram allar nauðsynlegar upplýsingar um gjöldin til að þau geti gengið úr skugga um að þau séu innheimt á jafnræðisgrundvelli.
3. Mannvirkjastjórn skal með góðum fyrirvara tilkynna járnbrautarfyrirtækjum, sem hafa not af mannvirkjum hennar til að veita þjónustuna sem um getur í 10. gr. tilskipunar 91/440/EBE, um allar stórvægilegar breytingar sem verða á gæðum eða aðstöðu við mannvirki sem í hlut á.

IV. ÞÁTTUR**Almenn ákvæði****10. gr.**

1. Aðildarríkin skulu setja starfsreglur um úthlutun aðstöðu við járnbrautarmannvirki sem um getur í 3. mgr. 1. gr. Þau skulu birta starfsreglur sínar og tilkynna framkvæmdastjórnina um það.
2. Umsókn um aðstöðu við mannvirki skal lögð fram hjá úthlutunaraðila aðildarríkis á því yfirráðasvæði þar sem brottfararstaður þjónustunnar er.
3. Úthlutunaraðili sem fengið hefur umsókn í hendur skal þegar tilkynna það öðrum úthlutunaraðilum sem málið varðar. Þeir síðarnefndu skulu taka afstöðu til hennar eins skjótt og auðið er en ekki síðar en einum mánuði eftir að tilskildar upplýsingar hafa verið lagðar fram. Úthlutunaraðilar hafa rétt til að synja umsókn. Þeir skulu þegar tilkynna slíkt til úthlutunaraðilans sem umsókn hefur verið lögð fram hjá.

Úthlutunaraðili sem umsókn hefur verið lögð fram hjá skal, ásamt öðrum úthlutunaraðilum sem málið varðar, taka afstöðu til umsóknarinnar eins fljótt og auðið er en ekki síðar en tveimur mánuðum eftir að tilskildar upplýsingar hafa verið lagðar fram.

Umsókn sem hefur verið synjað vegna ónógrar aðstöðu skal tekin til endurskoðunar þegar breytingar verða næst gerðar á tímaáætlun á þeim leiðum sem um ræðir ef umsækjandi óskar eftir því. Dagsetningar slíkra breytinga og annarra sjónvaldsráðstafana skulu vera aðgengilegar fyrir hagsmunaaðila.

Tilkynna skal um ákvörðunina til fyrirtækisins sem lagði inn umsókn. Ef umsókn er synjað skal færa rök fyrir því.

4. Fyrirtæki sem leggur fram umsókn má setja sig í beint samband við aðra úthlutunaraðila sem koma að umsókn hans, að því tilskildu að úthlutunaraðilanum sem umsókn hefur verið lögð fram hjá sé tilkynnt um það.
  5. Járnbrautarfyrirtæki sem fá úthlutað aðstöðu við járnbrautarmannvirki skulu ganga frá nauðsynlegum samningum við mannvirkjastjórnir um þætti sem varða stjórnsýslu, tækni og fjármál.
- 11. gr.**
1. Aðildarríkin skulu enn kveða á um að leggja skuli fram öryggisskírteini þar sem mælt er fyrir um öryggiskröfur járnbrautarfyrirtækis til að tryggja örugga þjónustu á þeim leiðum sem um ræðir.
  2. Til að fá öryggisskírteini í hendur verður járnbrautarfyrirtæki að hlíta reglum innlendra laga, sem eru

samrýmanlegar lögum bandalagsins og beitt án mismununar, þar sem mælt er fyrir um sérstakar kröfur sem lúta að tækni og rekstri járnbrautarfyrirtækja og öryggiskröfur sem gilda um starfslið, járnbrautarfarartæki og innri stjórn fyrirtækisins.

Skírteinið skal einkum færa sönnur á að starfslið sem fyrirtækið hefur ráðið til að starfrækja og vera í förum með lestunum, þar sem þjónustan sem um getur í 10. gr. tilskipunar 91/440/EEB er veitt, hafi hlotið nauðsynlega þjálfun til að fara eftir umferðarreglunum sem mannvirkjastjórn beitir til að uppfylla öryggiskröfurnar sem þeim er gert að hlíta með tilliti til umferðar lesta.

Járnbrautarfyrirtækið skal einnig færa sönnur á að járnbrautarfarartæki sem myndar tilteknar lestir hafi verið samþykkt af opinberum yfirvöldum eða af mannvirkjastjórn og athugaður í samræmi við þær starfsreglur sem gilda um mannvirkin sem eru notuð. Öryggisskírteinið skal gefið út af því yfirvaldi sem aðildarríki hefur falið slíkt og þar sem mannvirkið er staðsett.

12. gr.

Aðildarríkin mega kveða á um að með umsókn um aðgang að aðstöðu við mannvirki sé lagt fram tryggingarfé eða sambærileg trygging.

Ef umsækjandi notfærir sér ekki úthlutaða lestarleið má draga fjárhæð frá framlögðu tryggingarfé sem er jafnhá þeim kostnaði sem fellur til vegna afgreiðslu umsóknar og tekjutaps sem síðar kann að verða vegna þess að viðkomandi aðstaða við mannvirki er ekki nýtt. Að öðrum kosti skal skila öllu tryggingarfé eða öðrum tryggingum.

V. ÞÁTTUR

Lokaákvæði

13. gr.

1. Aðildarríkin skulu gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að unnt sé að áfrýja ákvörðunum um úthlutun

aðstöðu við mannvirki eða innheimtu gjalda til óháðs aðila óski járnbrautarfyrirtæki skriflega eftir því. Þessi aðili skal taka ákvörðun í málinu innan tveggja mánaða frá því að allar upplýsingar sem máli skipta eru lagðar fram.

2. Aðildarríkin skulu gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að ákvarðanir sem teknar eru í samræmi við 1. mgr. haldi fyrir dómstólum.

14. gr.

1. Tveimur árum eftir að þessi tilskipun kemur til framkvæmda skal framkvæmdastjórnin leggja fyrir ráðið skýrslu um framkvæmd tilskipunarinnar og, ef nauðsyn krefur, tillögur um áframhaldandi aðgerðir af hálfu bandalagsins um þróun járnbrautanna, einkum að því er varðar möguleikann á að rýmka gildissvið tilskipunarinnar.
2. Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnslýsufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari innan tveggja ára frá gildistökudegi hennar. Þau skulu tilkynna það framkvæmdastjórninni þegar í stað.
3. Þegar aðildarríkin samþykkja þessi ákvæði skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þau verða birt opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

15. gr.

Tilskipun þessi öðlast gildi á þeim degi sem hún birtist í Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna.

16. gr.

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Lúxemborg 19. júní 1995.

Fyrir hönd ráðsins,

B. PONS

forseti.